

Manažerské shrnutí **Strategie pro správu dat ve veřejné správě České republiky (2024 – 2030)**

Data už dnes jsou a stále více budou klíčovou surovinou pokroku (digitalizace, automatizace, AI atd.). Jejich vnímání a využívání ve veřejné správě ČR tomu ale zatím až na výjimky neodpovídá. Tato strategie vznikla s cílem lépe připravit náš stát na budoucnost tím, že budou ve veřejné správě vybudovány solidní základy pro práci s daty. K tomu je nutné postupně zavádět do úřadů sadu disciplín, souhrnně označovaných jako **správa dat**, kterými zajistí dobrou znalost, důvěryhodnost a využitelnost svých dat.

Z naší analýzy současného stavu úřadů v oblasti dat a vývoje okolního prostředí zpracované v rámci přípravy strategie vyplynulo, že kdo potřebné úrovně správy dat v nejbližších letech nedosáhne, nebude schopen **efektivně dostát rostoucím nárokům a povinnostem**. Z těch nejviditelnějších jsou to např.:

- **digitalizovat služby podle zákona o právu na digitální služby** nelze bez dohledatelných a spolehlivých dat, která mezi sebou úřady dokáží sdílet, aby bylo naplněno právo občana na využívání dat již poskytnutých státu
- **rychle a správně rozhodovat v případě ohrožení či krize** (např. během pandemie, ekonomické či energetické krize) je možné jen s relevantními, kvalitními daty a nezbytnými schopnostmi pro jejich analytické zpracování
- **implementovat právní předpisy a strategie Evropské unie** (např. EU Digital Wallet, Data Governance Act) nebude v řadě případů možné bez celkového přehledu o spravovaných datech a dobré práce s nimi

Tvorbě strategie předcházely rozhovory se zástupci 34 vybraných organizací veřejné správy s cílem poznat co nejlépe aktuální stav jejich práce s daty. Díky tomu je založena na znalosti reálné situace, možností a potřeb jednotlivých organizací a na rozdíl od řady jiných iniciativ maximálně respektuje jejich **omezenou schopnost za stávajících podmínek absorbovat a smysluplně (ne jen formálně) naplňovat další nové povinnosti**. Boj o získání a udržení odborníků z IT či jemu blízkých profesích český stát dosud prohrává a nic bohužel nenaznačuje, že by se to mohlo v nejbližší době změnit. Snižování rozpočtu v oblasti veřejné správy, zejména pokud jde o personální náklady, tento problém dále prohlubuje. Strategie navíc míří na dlouhodobou změnu, která vyžaduje koncepční práci přesahující rámec funkčního období jednotlivých vlád. Navzdory této nepříznivé situaci už nelze data ve veřejné správě déle „neřešit“. Předkládaná strategie je proto navržena tak, aby **namísto nových kapacitně náročných povinností smysluplně propojila některé již existující¹ a vytvořila pro jejich reálné naplnění dosud chybějící předpoklady** uvnitř organizací. Zároveň bude veškeré úsilí o rozvoj kvalitní správy dat metodicky, znalostně i kapacitně podporováno a koordinováno Digitální a informační agenturou (DIA). Strategie vznikla s nadějí, že její implementace bude ze strany orgánů veřejné správy vnímána ne jako další zátěž a hrozba, ale jako příležitost. Příležitost napravit s pomocí DIA některé nedostatky, které jim brání pracovat s daty a dosahovat účelného, efektivního a hospodárného výkonu své činnosti a plnit povinnosti vyplývající z české i evropské legislativy.

Opatřeními navrženými ve strategii chceme **vybudovat v úřadech i na centrální úrovni veřejné správy prostředí, ve kterém jsou data kvalitně spravována a efektivně využívána, jak při poskytování služeb, tak i pro podporu informovanějšího rozhodování**. Z podrobného implementačního plánu definovaného ve strategii jsou zde shrnuty klíčové **úkoly pro první implementační období (2024 – 2025)**, rozdělené do čtyř oblastí:

Strategická oblast Kvalitní správa dat v jednotlivých úřadech

Úřady se musí naučit s daty ve své správě zacházet tak, aby byla dohledatelná, srozumitelná, dostupná a kvalitní, tj. celkově dobře připravená pro použití při digitalizaci služeb a rozhodování. K tomu je nutné dosáhnout alespoň minimální úrovně kvalitní správy dat do konce r. 2025 ve 32 vybraných úřadech spravujících nejdůležitější data státu.

Klíčové úkoly v této oblasti jsou:

¹ Jedná se zejména o povinnosti v oblasti popisu, evidence a sdílení agendových údajů vyplývající ze zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, některé další v oblasti publikace otevřených dat vyplývající ze zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím a z aktualizované vyhlášky č. 360/2023 Sb., o dlouhodobém řízení informačních systémů veřejné správy.

- jasně stanovit odpovědnosti za data a jejich správu, včetně silné a vytrvalé podpory ze strany nominovaného člena nejvyššího vedení úřadu, který si vezme prosazování kvalitní správy dat napříč úřadem „za své“ a najde v něm vhodné osoby pro obsazení dalších potřebných rolí
- zmapovat oblasti dat spravovaných úřadem a určit ty, které jsou z hlediska rozvoje správy dat prioritní, tzn. je v nich největší potřeba sdílení a využívání dat
- inventarizovat a detailně popsat data (postupně po oblastech v pořadí stanoveném podle priorit) a tím postupně rozšiřovat systematický přehled o struktuře a významu spravovaných dat
- začít při řešení změn informačních systémů uplatňovat standardní pravidla a požadavky (na dodávané popisy dat, zajištění datové suverenity a nezávislosti na dodavatelích atd.), které vytvoří nejlepší možné podmínky pro další práci s daty a jejich sdílení

Strategická oblast Centrální podpora správy dat ve veřejné správě

DIA musí posílit svou roli koordinačního a metodického centra pro oblast správy a využívání dat veřejné správy. Připraví proto paragrafové znění *zákona o správě dat veřejného sektoru*, vytvoří a publikuje sadu metodik a standardů pro správu dat a při jejich implementaci poskytne konzultační podporu a praktickou pomoc úřadům.

Další významné úkoly v této oblasti jsou:

- zajistit vzdělávání a zprostředkování výměny zkušeností v oblasti práce s daty uvnitř veřejné správy i ve spolupráci s akademickou sférou a externími partnerskými subjekty
- zajistit nástroje na podporu aktivit v oblasti správy dat (např. pro popis a katalogizaci dat)
- zajistit fungující centrální infrastrukturu a služby pro výměnu dat ve veřejné správě
- začlenit témata správy dat do *Informační koncepce ČR* a šablony *Informační koncepce úřadu*

Strategická oblast Sdílení dat mezi orgány veřejné správy při poskytování služeb

Koordinovaným úsilím úřadů a DIA je nutné zajistit, aby v žádné z digitalizovaných služeb veřejné správy nebylo požadováno opětovné zadání údajů známých nebo již dříve klientem poskytnutých veřejné správě. Dosažení tohoto cíle je kriticky závislé na schopnosti úřadů zajistit zdroje, včas zahájit projekty směřující k digitalizaci jimi poskytovaných služeb a realizovat je dle harmonogramu digitalizace, v souladu s principy správy a sdílení dat.

Klíčové úkoly v této oblasti jsou:

- identifikovat napříč veřejnou správou data potřebná pro digitalizaci služeb
- vytvořit na straně jednotlivých úřadů služby pro poskytování těchto dat jiným úřadům
- implementovat na straně úřadů řešení pro získání dat, která potřebují pro digitalizaci svých služeb od jiných úřadů

Strategická oblast Využívání dat na podporu rozhodování ve veřejné správě

Aby se mohla veřejná správa ve větším měřítku rozhodovat na základě dat, je nutné nejdříve vytvořit podmínky pro tvorbu datových/analytických produktů (reportů, analýz, odpovědí na dotazy, datových sad apod.) a to buď interními analytickými kapacitami veřejné správy nebo zapojením odborné veřejnosti, které budou data v potřebné formě zpřístupněna.

Klíčové úkoly v této oblasti jsou:

- zajistit publikaci veřejných dat úřadů ve formě otevřených dat
- zpřístupnit neveřejná data odborné veřejnosti cestou tzv. řízeného přístupu
- zahájit přípravu podmínek pro analytické zpracování dat na centrální úrovni i v rámci jednotlivých úřadů

Další rozvoj správy a využívání dat ve veřejné správě v období 2026 – 2030 bude konkretizován na základě zkušeností z realizace strategie v prvním období, a to návazným implementačním plánem, který bude připraven v průběhu roku 2025. Pokročilejší opatření navrhovaná k implementaci až v druhém implementačním období jsou ale definována již nyní jako součást strategie v dobré víře, že mnohé úřady budou aspirovat na jejich naplnění mnohem dříve, aby maximalizovaly přínosy práce s dostupnými daty ve prospěch svého vnitřního fungování i veřejné správy jako celku. Strategie jako celek by jim (i ostatním) měla posloužit jako užitečný ukazatel směru, kterým se má správa a využívání dat ve veřejné správě ubírat.